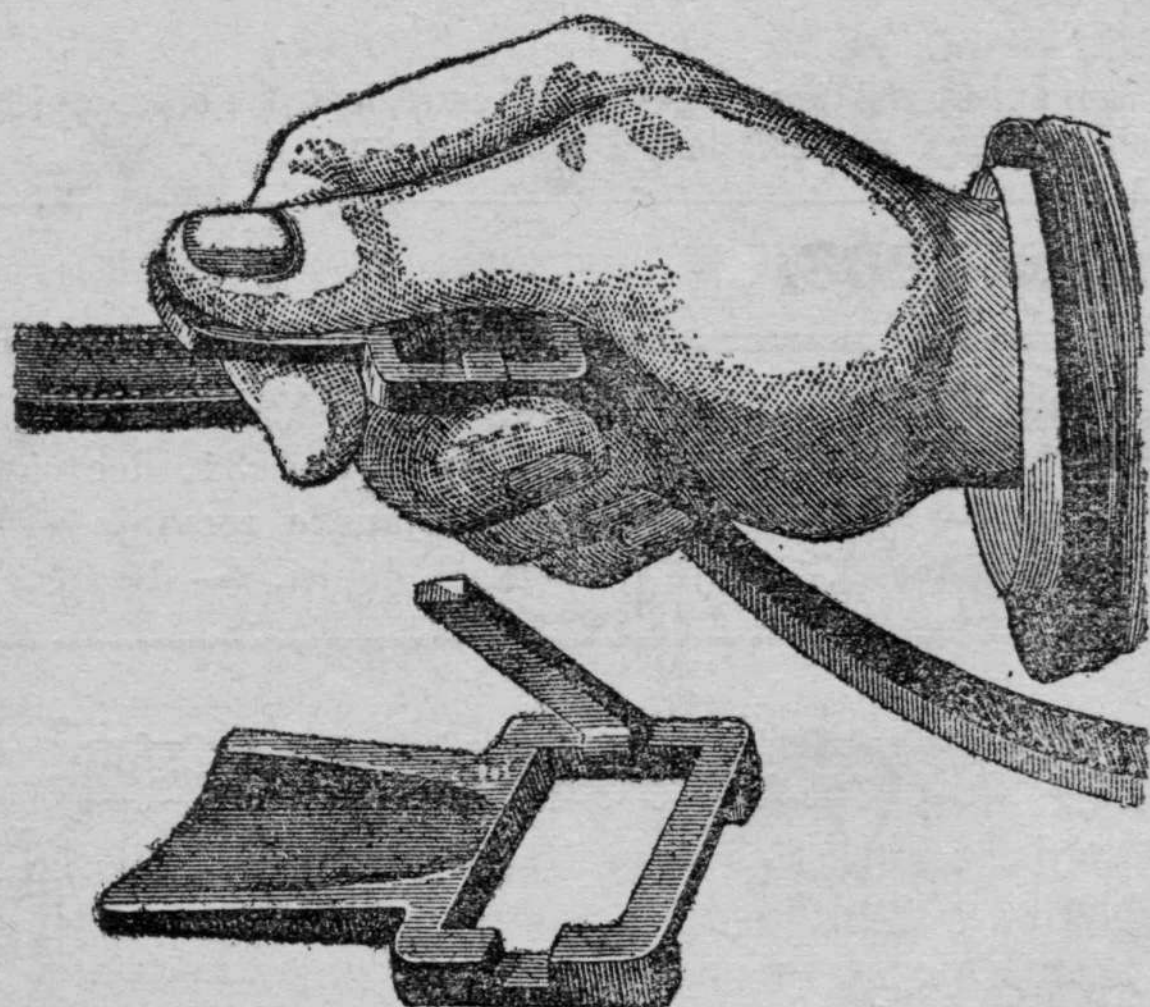

Gospodarske stvari.

Priprava za vajete držati.

V Ohiji iznašel je nek B. Powell, kakor piše „Oest. L. Z.“, pripravo, katera ima vsikakor nekoliko vrednosti pri vožnji. Priprava železna podobna je zaponi, katera se pripne na vajet, tako, da se z roko na sponi vajet lahko drži, in kedar treba, z vso močjo prime, ne da bi drčal. Dodanih podob ena kaže zapono

odprto, druga pa zapono pripeto na vajet in roko, katera oboje drži. — Ako ne preziramo, koliko nesreč se pripeti, ako se splašijo konji, radi priznamo, da tudi ta, čeravno ne posebno pomenljiva iznajdba, more odvrniti katero takih nesreč.

Nekaj o napakah pri mleku.

(Dalje.)

Pogostni prikazni, da krava ob mleko pride, pa je nasprotna, pa tudi zdravju ali celó življenju krave nevarna, toda le redka prikazen, da daje krava nenaravno veliko mleka, da jej gre tako rekoč vsa krma na mleko, krava pa pride ob vse meso, hira in hira in propade sušici.

Akoravno je tudi taka prikazen bolezen: mlečen tok, jo pa ljudje redno ne štejejo v to, temveč jo čislajo kot veliko prednost molzne krave, zato se pa tudi le redko kdaj išče zdravila zoper to bolezen.

Vse druge narave pa je mlečen tok, ki je v tem, da krava nima ravno veliko mleka, pa se ji vendar samo od sebe odteka iz vimena. Vzrok tej bolezni je oslajenje onih mišic, ki sklepajo sesce.

Zoper to napako se pomaga s tem, da se na sesce tikoma vimena natika elastična obveza, katera se mora, se ve da, vselej sneti, kedar se krava molze.

Še druga napaka je, ako je mleko vodeno. Vodeno mleko nahaja se pogosto, in je v tem, da je uže pri molženju mleka tako, da kakor bi mu bila pri-mešana voda, je redko, plavkaste barve in ne daje skoraj nič smetane.

Vzroki takega mleka so sicer različni, najbolj navadni pa v tem, da krave dobivajo pokvarjeno, pozebilo, ali sploh krmo, katera je prazna in brez redilnih moči. Včasih vidimo pa enako prikazen tudi pri prebolelih kravah, posebno pa pri slabem prebavanju.

Ozdravljenje ravnati se ima po vzroku napake, ako

je v napačni in pokvarjeni krmi, spremeniti se mora ta in kravi dajati zdrava in tečna krma; pri pomanjkljivem prebavanju pa se priporočajo zdravila, katera prebavanje pospešujejo, kakor: kalmus, encijan, na priliko vsakega po 60 gramov, solí 125 gramov, to se zmeša in daje po trikrat na dan po obilno žlico. — Homeopatično priporoča se: Sulphur, pulsatilla in nuxvomica.

Tej ravno nasprotna napaka je pa gosto, žlemasto, birsasto mleko, ki ima slab duh in je negnjusnega okusa in to ravno tako grdo mleko, kakor sivkasta smetana. Mleko se vleče, kakor žlemanje in se prijema posode tako, da jo je celó težko do dobrega osnažiti. — Tudi surovo maslo iz take smetane narejeno je slabega žaltovega okusa.

O vzrokih te bolezni zdravniki še niso prav edini in prav zanesljivega se še nič ne vé. Sploh pa se trdi, da to napako povzroči uživanje nekaterih zelišč, kakor jelševega, lipovega in listja od vinske trte, krompirjevega in kislih trav. Opazuje se pa ravno ta prikazen tudi pri nekih boleznih na spojilih, ako streb zastane itd. Pa tudi se včasih vidi enaka prikazen na mleku, pri veliki vročini, ali ako je posoda za mleko nesnažna, ali ako se mleko spravlja v vlažnih nezračnih shrambah.

Ako je potem vzrok prikazni v nesnažnosti, pomagati je z najbolj strogo snažnostjo, sicer je treba ozdravljati dotično bolezen; navadno pa se priporoča: kumina, kalmus, kreda in sol, zmešano skupaj in po obilni žlici dajano po trikrat na dan.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarske izkušnje.

Elektriciteta in rastline.

Ravno zdaj, ko je na Dunaji velika in pomenljiva električna razstava, ne bo odveč opomniti na poskušnje, katere je uže pred tremi leti delal dr. Siemens v shodu družbe „Royal Society“ o vplivu električne svetlobe na rast rastlin. Tako je postavil Siemens rasteče tulpe, katere so še le delale popke, na mizo v svetlobo električne svetilnice in v 40 minutah bile so tulpe vse lepo razcvetene. Enake poskušnje poskušal je s semeni, katera hitro kalé, z repo, ženofom, kolorabo, fižolom, kumarami, katerih je spravljal en del na solnčni svetlobi, en del pri električni svetlobi, en del pa pri solnčni in pa pri električni svetlobi. Pokazalo se je, da so semena v temi spravljena kmalu poginila; enako rast so kazala semena postavljena na solnčno ali pa na električno svetlobo, ona semena pa, katera so bila deloma na solnčni, deloma na električni svetlobi, kazala so prav izredno lepo in dobro rast. — Se ve, da bi bila repa grozovito draga, ako bi se morala 3—4 mesece z električno lučjo razsvitljavati njiva, na kateri je repa sejana.

Novo naravno sirišče za izdelovanje sira

priporoča se v tirolskem gospodarskem listu. M. Blumenthal v Berolinu, N. Zehdenikerstrasse Nr. 2, iznašel je sirišče v trdem stanu, katero se je poskušalo in preiskavalo v zavodu St. Michele; sirišče to videti je kot drobna, belkasta, čisto dišeča štupa, v kateri je siriščen snov zeló močno koncentriran, tako, da zamore en del tega naravnega sirišča (imenuje ga „Nатурlab“) blizo 112.000 delov frišnega celega mleka pri 35 stopinjah C. v 40 minutah popolnem zasiriti, memo tega, ko do zdaj navadne siriščeve esence ne zasirijo več kakor 10.000 delov mleka. — Preiskava v St. Michele pokazala je, da obstaja novo naravno sirišče iz 0,80% vode,